

ANY 12 PESSETES ♦ GENE 1931 ♦ NUM. 150 PESSETES

FOMENT DE
LES ARTS
DECORATIVES
AVINYÓ, 30
BARCELONA

ARTS i BELLS OFICIS

ARTS I BELLS OFICIS

REVISTA MENSUAL IL·LUSTRADA PUBLICADA SOTA EL PATRONAT
DEL

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES

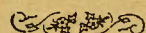
DIRECTOR:

EUSEBI BUSQUETS

REDACTOR FOTÒGRAF:

JOSEP SALA

COL·LABORACIÓ DELS MÉS NOTABLES ESCRIPTORS D'ART DE LA NOSTRA TERRA

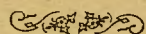

ELS VOLUMS PRIMER, SEGON I TERCER (1927-28, 1929 I 1930)
D'AQUESTA PUBLICACIÓ, REL·LIGATS AMB MAGNÍFIQUES
TAPES DE TELA ANGLESA ESTAMPADES A DUES TINTES I
OR, ES PODEN ADQUIRIR AL PREU DE **25 PTES.** CADA VOLUM

AIXI MATEIX, I A FI DE DONAR MAJORS FACILITATS ALS
NOSTRES SUBSCRIPTORS, ENS ENCARREGUEM DEL RE·
LLIGAT DE LES COL·LECCIONS QUE SE'NS TRAMETIN EN
BON ESTAT AL PREU DE **7·50 PESSETES** CADA VOLUM
COMPRES LES TAPES

TAPES SOLTES: **5 PESSETES** CADA UNA

LA COL·LECCIÓ COMPLETA D'«ARTS I BELLS OFICIS» POT
CONSULTAR-SE A L'ARXIU HISTORIC DE LA CIUTAT, PLAÇA
DE LA CATEDRAL I CARRER SANTA LLÚCIA, 1, (CASA DE
L'ARDIACA) TOTS ELS DIES FEINERS, DE DOS QUARTS DE
DEU DEL MATÍ A DOS QUARTS DE DUES DE LA TARDA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: AVINYÓ, 30, PRAL.

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES
BARCELONA

Un any més

En començar avui el quart any de la nostra vida periodística, sia'ns permès declarar sense vanagloria ni falsa modèstia que, amb tot i estar contents del treball acomplert, no havem arribat ni de bon tros allí on ens havem proposat arribar. Si per una banda estem satisfets del crèdit i l'estima que se'ns ve atorgant, per altra havem de deplorar que la migradesa de mitjans econòmics amb què havem de moure'ns no ens permeti desenvolupar-nos amb tota l'amplitud desitjada

Barcelona, de tan intensa vida artística, on es celebren anyalment unes dues centes exposicions d'art, individuals o col·lectives, no pot mantenir una revista d'art de la categoria que aquesta intensitat de les nostres activitats artístiques pressuposa. La gran massa de públic que desfila constantment per les nostres sales d'exposició, és un públic que no s'interessa pels grans problemes que l'art contemporani planteja amb les seves inquietuds, amb les seves recerques, amb les seves desorientacions. És un públic que de l'art en copsa solament la seva manifestació més superficial i externa; que ja en té prou somrient o indignant-se davant de l'obra incompresa, o delectant-se beatíficament davant la que afalaga els seus gustos. La visita a les exposicions ha esdevingut per a molts un costum, un hàbit, un número més (i gratuït) del programa de la festa diumengera. Estudi, contrastació d'idees, per què?

Fins la minoria dels escollits, dels que passen per assabentats, deixant de banda, com és de suposar, les comptades excepcions (de tots prou conegudes), no passa d'ésser una minoria *snob*, àvida de la novetat per la novetat, la qual cerca en les revistes estrangeres que l'assabenten de les darreres extravagàncies que els marxants internacionals serveixen a llur clientela ultramarina.

Catalunya, que, com el poble anglès, ha sabut assimilar-se tostemps els corrents universals d'art replasant-los i adaptant-los al seu íntim sentir, que modernament ha esdevingut un dels pobles d'Europa de vida artística més intensa, no pot mantenir per llarg temps una revista d'art de prou importància i solvència perquè escampi arreu del món el coneixement del seu art contemporani i del seu esplendorós passat artístic. Tan sols el treball persistent, l'abnegació i els sacrificis de tota mena d'algun il·lús poden fer el miracle que de tant en tant puguem comptar amb alguna revista d'art més o menys presentable; però quant temps duren els entusiasmes? Quins esforços vénen a sumar-se als primitius esforços per fer reeixir una empresa així temerària?

Per experiència repetida podem assegurar que cap esforç ni encoratjament verament eficaç no vindrà a ajudar-vos i haureu de debatre-us amb la indiferència i treballar desesperadament per fer surar una empresa en la qual tantes il·lusions havíeu posat. I resulta paradoxal que els més directament interessats, els artistes, no posin tot llur esforç a enfortir una empresa que solament beneficis hauria de reportar-los. Ara que la nostra vida artística comença a estructurar-se d'una manera comercial i intel·ligent, fóra natural també que tant els nostres artistes de totes les arts com els nostres marxants posessin més cura i atenció en aquest tan important aspecte de la difusió del nostre art a fi de divulgar-ne el coneixement tant com fos possible.

ARTS I BELLS OFICIS, amb els seus tres anys d'actuació constant, ha palesat plenament la seva força i vitalitat, i ara, en començar el seu quart volum, fa de nou una crida a tots, artistes, artífexs i amants de les arts, perquè vinguin a ajuntar llurs esforços als nostres a fi que ben tost pugui arribar a ésser, tal com ens vàrem proposar des de bon principi, el veritable herald de l'art de Catalunya.

LA REDACCIÓ.

Polèmica

Una lletra del Sr. Feliu Elias

Sr. Eusebi Busquets.

Apreciat senyor: Amb sorpresa he llegit, en el número de novembre de la revista que dirigiu, una contrarèplica a la meva rèplica en una polèmica per vós iniciada, i que ho feu ben abans que jo hagi acabat la meva rèplica. La sorpresa ha augmentat en llegir que, alhora que no em concediu temps de replicar, doneu ja per acabada la polèmica. ¿Què haurem de pensar d'aquest procedir tots els que seguïem de prop o de lluny aquest debat sobre les matèries més importants de l'art aplicat i de l'art decoratiu modern?

Us escric, però, no pas per aclarir aquest misteri, sinó perquè vulgueu aclarir o rectificar els següents conceptes erronis de la vostra precipitada contrarèplica:

¿A quines travetes, cops de colze i baladreig us referiu quan em feu càrrecs tan greus?

¿Per què m'atribuiu l'afirmació que els estils poden mixtificar-se i adaptar-se als usos i capricis dels falsos decoradors?

On heu llegit que jo recomani els papers que imiten les estructures de fusta? Deveu referir-vos, precipitadament també, a les modernes fulloles de fusta autèntica adherides a papers d'empaperar, de les quals parlo en el meu llibret sobre el moble de la Xina...

On he pogut escriure o dir que a l'escola l'alumne no compta?

¿Esteu cert d'haver pogut concloure de les meves idees sobre pedagogia artística, i sobre art decoratiu i art aplicat, que vull l'escola encarada vers el passat? ¿No hauríeu estat més just de dir que la demano encarada a l'esdevenidor, vivint en el present i lligada amb el passat?

Per fi, vulgueu assenyalar-me quines són les afirmacions gratuïtes que us atribueixo: les rectificaria de bon grat.

Encara que vós hàgiu decidit cloure la polèmica abans de començar-la, no podreu pas negar-vos a aclarir tot això que us demano per al meu bon nom.

És just que si els vostres lectors han llegit els penjaments que, sens dubte per error, m'atribuiu, també en llegeixin la rectificació. A mi no em dol de rectificar quan erro, contra vós o contra qui sigui: espero, doncs, de vós, un tractament semblant. I he d'insistir més sobre la rectificació d'aquestes males interpretacions quan, posat a transcriure textos meus com els dos que transcriviu, ho feu sense alteració ni tergiversació, copiant-los perfectament i adequadament, ço que m'ha complagut força.

Tot pregant-vos que vulgueu inserir íntegra aquesta lletra en el número vinent de la vostra revista i en el mateix lloc on publicàreu els equivocats conceptes que em perjudiquen, m'és grat de saludar-vos atentament,

FELIU ELIAS (*Joan Sacs*)

La nostra resposta.

Amic senyor Elias:

Ens cal confessar que una de les coses a les quals tenim més pànic (i per això procurem no haver-hi de recórrer) són les rectificacions quan poden pressuposar impremeditació, desconeixement o ignorància per part nostra: en canvi, ens són altament plaents si responen a una més justa comprensió del criteri i de les opinions del nostre contraopinant. En la lletra que heveu tingut l'amabilitat de trametre'm, us col·loqueu en unes posicions que jo mai no hauria pogut suposar ni deduir de la lectura dels vostres escrits on parleu d'arts decoratives, i d'això cal felicitar-nos-en, car fa possible reprendre el diàleg. Vaig a respondre, doncs, als punts concrets que em proposeu, i procuraré també aclarir el suposat misteri que en el meu procedir us ha semblat veure.

No crec que tingui un gran interès esbrinar ara qui ha estat l'iniciador d'aquesta polèmica, la qual, evidentment, hauria pogut assolir un gran interès si haguéssim atinat a mantenir-la dins el terreny de les pures idees: recordeu, però, que va néixer arran de la vostra violenta escomesa a propòsit del meu article *Escola tècnica d'Oficis d'Art*. Haureu de reconèixer que bé era just que jo provés de defensar-me'n. Ara bé: he de dir-vos sincerament que la vostra resposta, apareguda a la *Revista de Catalunya*, va produir-me un efecte descoratjador en extrem. Vaig creure que el col·locar-nos tots dos en la mateixa tessitura podia esdevenir perillós i, per damunt de tot, inútil per a l'aclariment dels termes del problema que s'anava a debatre; i per això vaig determinar cloure el debat en el mateix moment d'iniciar-se, ja que a res pràctic no podia conduir-nos. Ja veieu com la meva conducta no ha estat gens misteriosa i sí perfectament lògica.

Anem ara a aclarir els punts foscos que heveu notat en el meu darrer article.

No podeu suposar, ni de lluny, que en parlar de cops de colze, baladreig o travetes em refereixi a vós: és evident que parlo en sentit general i per tal de fixar la meva posició, noble i sincera, davant vostre. Ja comprendreu que el meu interès era, i és precisament, de no confondre'm amb el vulgus ni amb els arribistes, activistes i pugilistes dels quals parleu en el vostre article anteriorment al·ludit, i per això vaig creure necessari transcriure alguns textos vostres on poder recolzar els meus raonaments i trobar el fonament de les vostres idees pedagògiques (oposades per diàmetre, segons dieu en l'esmentat article, a les meves) a propòsit de les arts decoratives i llur ensenyament.

Us estranyeu que us atribueixi el criteri que els estils poden mixtificar-se i adaptar-se als usos o capricis dels falsos decoradors. ¿No és aquest el criteri que es desprèn de la lectura del vostre llibret *El Moble de la Xina*, no solament del fragment copiat en el meu anterior article, sinó de tot ell, ple de consells i receptes per a obtenir *per cap diner* belles simulacions? I si parlo de falsos decoradors (haveu de reconèixer que aquests abunden més del necessari), ja comprendreu que és per estar perfectament persuadit que els bons no seguiran mai els vostres consells. I en el mateix llibret al·ludit he llegit la vostra recomanació de *treure partit d'un modern paper d'empaperar fet de tenuíssima fullola de fusta fina*. I he de fer-vos notar que en parlar jo de simulacions d'estructures de fusta no parlo solament d'aquests papers, sinó també de placatges, fulloles i llistonets, que són exactament els elements per vós recomanats.

L'afirmació que l'alumne a l'escola no compta, que no és sinó un element passiu destinat a rebre l'empremta del professor, es desprèn clarament de la vostra rèplica quan dieu: «és més just dir que el mestre ha d'estar saturat de prejudicis i dels més arrelats que els seus estudis especials li hagin inculcat. La pedagogia és ciència fonamentalment prejudicista, on tot ha d'estar tan preestablert i coordinat que no admeti controvèrsia; i que si l'admet sigui per vèncer indefectiblement; i que d'ésser controvertit, no ho hagi d'ésser a l'escola, sinó a l'Acadèmia, al llibre, a la conferència, en un mot, als alts estudis.»

He de fer-vos notar ací que els vostres raonaments sofreixen una desviació, car parleu de la pedagogia en sentit general i més concretament d'infants i d'ensenyament primari, i el nostre debat no ha de moure's del terreny de la pedagogia artística, la qual, com vaig fer avinent, no s'exerceix mai de manera exclusiva, sinó damunt joves jans no menors de catorze anys. No cal, ni es lògic, doncs, cercar raonaments fora d'aquest camp estricte.

Permeteu-me ara que us digui que m'ha plagut força la declaració que feu de propugnar per una escola encarada a l'esdevenidor, vivint en el present, encara que sigui lligant-la amb el passat. Heus ací un punt de coincidència el qual verament jo no podia preveure ni deduir dels vostres treballs sobre arts decoratives, els quals generalment recolzen massa damunt el bla coixí dels estils històrics i deixen en segon terme o negligeixen del tot les inquietuds actuals precursoras de tan profundes renovacions. ¿No és precisament aquesta la meua teoria, la que vinc defensant en els meus escrits? ¿No és precisament el criteri que informa l'article que tan durs i immotivats qualificatius us va merèixer, quan faig menció d'unes paraules de Flaxman a propòsit dels grans exemples de l'art antic?

I ara, finalment, us faré notar la més sobresortint de les afirmacions gratuïtes a les quals em refereixo en el meu anterior article, no perquè la rectifiqueu, ja que el punt

de coincidència que acabem d'assenyalar val per totes les rectificacions, sinó per demostrar-vos que la vostra rèplica fou ja de bon principi mal enfocada.

Vós dieu que enyoro l'aprenentatge gremial. Com haveu pogut suposar tal cosa? El que jo en tot cas enyoro és el petit taller, l'obrador reduït, els avantatges del qual per a l'ensenyament professional jo encara he pogut constatar personalment; on mestre, fadrins i aprenents formaven com una sola família; on de tant en tant es presentava una obra excepcional, un treball que, en apartar-se del corrent, suscitava comentaris i presentava problemes i dificultats a resoldre, els quals eren escatits i sospesats en comú, i encara que l'opinió del mestre fos sempre tinguda molt en compte, també era escoltada l'opinió del fadrí i fins i tot la de l'aprenent, la imaginació del qual així es desvetllava i anava penetrant els secrets de l'ofici i anava enriquint el cabal dels seus coneixements tècnics. Aquests petits obradors de fusters, de manyans, d'argenters, ciselladors o gravadors, d'escultors, de pintors i dauradors, relligadors, etc., etc., que feien la glòria dels barris de la Catedral i de Sant Just, avui van desapareixent i pocs en resten ja, engolits per les noves i més potents organitzacions industrials, en les quals el sentiment de l'art esdevé un producte fred, com de laboratori, i on l'aprenent, si n'hi ha, car molt sovint és substituït pel manobre o el mosso, generalment no és sinó un *petit engranatge de la complexa màquina del treball especialitzat*.

Heus ací, doncs, la raó i la necessitat de la moderna Escola tècnica d'oficis d'Art per mi preconitzada, la qual no ha d'ésser mai la prolongació del taller modern, sinó el fogar acollidor on, en un ambient de perfecta cordialitat, el jove obrer artista vagi adquirint aquells coneixements que avui enlloc més no li serà possible adquirir.

Crec haver contestat degudament totes les vostres objeccions. Molt em plauria que les raons per mi al·legades contribuïsin a afermar els punts de coincidència i a esvair aquella irreductible disparitat de criteri que ens separava i que la vostra lletra ha vingut a revelar-me que era més aparent que real.

Ben afectuosament vos saluda,

EUSEBI BUSQUETS.

Les exposicions

Gener

LA PINACOTECA

P. Sabaté Jaumà. La seva pinzellada construeix amb facilitat, tacant amb senzillesa les aquarel·les. Algunes vegades (poques, però) esdevé detallista: en les aquarel·les 9, 11 i 17, per exemple. Amb una tècnica tan propícia al caràcter feble, aconsegueix una força que els dóna una contingència segura. Totes tenen riquesa de tons. 1, de cel i núvols ben resolts; a aquests darrers els dóna tota la importància del quadro, puix que a la terra i als arbres, encara que tenim en compte l'hora de la llum en la qual estan fets, els manca el contrast real de les ombres. 2, executat amb fermesa. 4, *Carrer moll*, ple de suavitat melangiosa, múltiple de games. 5 i 6, *Carrer*, on l'efecte de la tècnica de l'aquarel·la pren l'espessor de la pintura a l'oli. 7, ben entès d'ambient, però de caràcter academista. 8, *Cala de Sant Francesc*, bonic, clar, encara que li manca més força per a adir-se amb l'assumpte del paisatge. 12, molt precís en el color i en la forma estructural de les cases. 19 i 27 són una nota desfeta. 28, *Paisatge*, ple de sol i ben contrastat. 30, *Vilassar de dalt*, té un cel amb una posta de sol d'una naturalitat meravellosa. 32, 33, 37, *Carrer*, Girona, quedà fred. 38, 41 i 42, *Riu Ter*: el primer terme del riu, aigua, és un encís de color i de transparència. Aconsegueix fer-ne una aquarel·la realment bonica, però el terme darrer, una muntanya, és pobra de llum encara que no li resta res de la destresa total amb què és feta. De la 25 direm tot el contrari de ço que hem dit de la darrera esmentada. Aquestes aquarel·les que hem citat són al nostre juí les més remarcables. Totes, però, en conjunt, tenen el segell d'un estudi greu i mirat. Aquest artista, en gairebé totes elles, fa remarcar el motiu que li interessa veure primerament. D'ací ve la vida i el bon encaix de color que hi ha en totes elles, i la llússor vers un punt determinat, la qual cosa els fa vertaderament atraients. Això en els seus paisatges: no així en el bodegó *Ofrena*, on els objectes tenen visiblement una valor igualada a uns motius primaris i a d'altres secundaris.

SALA MARAGALL

Jacint Olivé. En la figura és on trobem la personalitat més ben reeixida i forta de Jacint Olivé. Totes les figures (caps, retrats potser) tenen una expressió diferent d'una a una, i més o menys intensa. 5 *Carmeta*, 3 *Elvira*: llurs carnositats són estudiades amb força varietat de color; molles, mogudes. Però en els bodegons veiem un canvi que ens sobta per ésser inferior. I els paisatges, encara que el bon efecte en salva algun, resten en general sense lligam, desfets de tot.

Mompou. Partir d'un mètode simple i ajustar la pintura sota aquesta condició de

base. Subjectar les superfícies sense complicacions amb relleus negres que facin ja el contorn determinat i pur. Mompou es demostra amb un esperit ample, nou, per a cadascun dels seus quadres, dintre aquest caràcter general a què ens hem referit primerament en definir la seva pintura. La suavitat, altra qualitat sortint d'ell, fa el miracle que pugui reflectir un ambient com *París, Quai des Orfèvres*, provocar un gest de figura (*Piscina*) i produir en conjunt una atmosfera de sensibilitat. Amb la sobrietat agrisada del seu color diluït, i només amb unes quantes línies (poques) fa figures inquietes que vibren dins aquella simplicitat amb què han estat creades. La seva delicadesa, excessiva potser, matisa els seus quadros i els treu la força i la consistència material que hi voldríem veure, però que no pot adir-se mai amb l'esperit refinat de Mompou. Llur estructura, doncs, s'aguanta solament en un equilibri que ve no solament de la sensibilitat, sinó del bon gust i de l'habilitat d'aquest pintor.

Els seus paisatges remarcables (*Monument a Colom, Port de Pollensa, Dia de pluja en el port,*) tenen un ambient inoblidable. De la figura 6, *Dos nus, a Nu penitnant-se*, hi ha un salt de diferència: en el primer hi veiem l'extrem agut de la característica d'aquest artista, i en el darrer hi ha, oposadament, construcció formal del model. *Figura i Flors* és una composició on la figura i l'objecte es fan sentir en un sol acord perfectament entonat.

En els bodegons hi ha la mateixa flexibilitat vivent. *Peixos i fruites, L'absenta, Peix i espàrrecs*, no deixen d'ésser interessants, i en res no són inferiors a les figures i paisatges.

CASA LLIBRE

Lepayese. Rarament podem, entre nosaltres, admirar de prop unes obres com les d'aquest artista. Cuir embotits, cisellats i policromats en un treball variadíssim fet pel procediment dels Guadamassils, tècnica decorativa espanyola que, com hom ja sap s'inicià d'una manera important en el segle xvi. El cuir és preparat amb un fons d'argent damunt el qual es daura i pinta. Els ornaments s'imprimeixen amb motllos diferents, obtenint-se el relleu per mitjà de la pressió i la calor.

Lepayese ens ofereix veritables creacions de composició decorativa, amb una abundància mai excessiva de detall molt hàbil i de filigrana en el dibuix. Aquesta art ornamental assoleix sota el seu esperit i la seva mà un floriment fidelment seguidor a aquell dels gòtics i dels renaixentistes. D'aquests darrers en treu la sumptuositat i dels primers el sentit de l'estilització de les figures i motius. El caràcter d'aquest treball segueix les evolucions del segle xv, xvi, xvii i xviii francès, essent els motius d'estils mudèixar del segle xvi, japonès i modern.

EXPOSICIÓ I VENDA:
RAMBLA DE CATALUNYA, 105
OBRADORS I DESPATX: FUNDICIÓ:
ARIBAU, 103 CASANOVA, 132
TELÈFON 71372

SALA BARCINO

EXPOSICIÓ DE PINTURES → ART ANTIC I MODERN

*Marcas, Motllures, Policromats,
Gravats. & Relleus, Vidres
Objectes d'art i per a regal.*

V. García Simón
Rambla Catalunya, 29 - Barcelona
Telèfon 15677

PINTURA I DECORACIÓ

VILARÓ I VALLS, S. A.

MUNTANER, 155-157 - BARCELONA

MAGATZEM DE
PAPERS PINTATS
PER A DECORAR HABITACIONS

FILL DE
JOSEP GUASCH

RAURIC, 8 TELÈFON 10686
BARCELONA

Domassos,
velluts, tapisseries,
pantalles, cortinatges,
cretones, catifes i tapisos.

RODRÍGUEZ GERMANS

Rambla de Catalunya, 12 - BARCELONA
Casa a Madrid: Carrera de Sant Jeroni, 34

LA PINACOTECA

DE GASPAR ESMATJES

MARCS - GRAVATS - SALA D'EXPOSICIONS

Passeig de Gràcia, 34 - Barcelona

RAJOLES - CERAMICA - TERRA CUITA
CASIMIR VICENS

BARCELONA
CARRER TALLERS, 72 TELÉFON 15644

ÉS EL MILLOR ASCENSOR ACTUAL

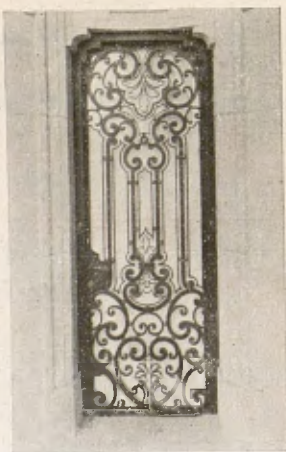
Tallers de Serralleria

**MANUEL
SARRIAS**

Treballs artístics i
d'obres

Tallers i Despatx:
Bolívar, 20-22
i Agramunt, 9
Sant Gervasi
Telèf. 70005

Sucursal:
Passatge Forasté, 4
(Avinguda del Tibidabo)
BARCELONA

Cristalleria Catalana, S. A.

Successora d'E. BUXERES, BUXERES I
ABELLA, LL. RIGALT I J. COLL ESCOFET

Conseller Delegat i Director Artístic:
LLUÍS RIGALT

Central: Ronda de Sant Antoni, 56 - Telèfon 22035
Sucursal A: Paloma, 30 - Telèfon 10665
Sucursal B: Sardenya, 319 - Telèfon 54085
Sucursal C: Carme, 30 i 32 - Telèfon 15425

Vidrieres d'art - Muntures en plom i llautó - Esmalts al
foc damunt vidre, cristall i ceràmica - Vidres i cristalls
plans i corbats - Baldoses - Baldosetes - Gravats - Biselats
Miralls - Marcs - Motllures - Articles d'escriptori, etc.

Medalla d'Honor: Barcelona 1923
Medalla d'or: Paris 1925 Gran Premi: Barcelona 1929

PARQUETS I DECORACIO - PLANELLS QUERALTO I C^{IA} S. L.

SANTA ELENA, 4 i 6

BARCELONA

TELÉFON 16845

Raig de sol

Plaça antiga. (Caldas de Malavella)
Aquarel·les de P. SABATÉ JAUMÀ. Exposició: «La Pinacoteca»

Port de Pollensa. Oli per J. MOMPOU. Exposició: «Sala Maragall»

Dibuixos, de FRANCESC DOMINGO. Exposició: «Sala Maragall»

FAIANÇ CATALÀ

**CORTS. 615
TEL. 12674**

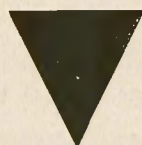
**VAIXELLES - CRISTALLERIES - SERVEIS
PER A TE I CAFE - EXTENS ASSORTIT
ESPECIALITAT EN ARTICLES PER A PRESENTS**

Publicacions del

Foment de les Arts Decoratives

ANUARI

aquesta interessant publicació,
que començà a publicar-se l'any
1919, obtingué, des de bon prin-
cipi, la més bona acollida entre
els nostres artistes i aficionats.

Any 1924-1925 - Volum doble 40 Ptes.

Publicacions del

"FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES"

Per la bellesa de la Llar humil

Recull d'orientacions

Obra profusament il·lus-
trada amb 50 làmines en
negre i en colors.

Alçats i plantes d'edificis,
conjunts de decoració in-
terior, moblament, etc.

Preu: 18 pessetes

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

Antiguitats

ESCLASANS VDA. TRIUS, MARIA; Pietat, 10

Antiguitats (Restauradors d')

FORCADA, PERE; Palla, 12

Azulejos de Talavera

REIG, ENRIC;AVINGUDA Alfons XIII, 377. Tel. 76352

Ceràmica

S. A. XUMETRA; Bruc, 56. Tel. 11918. Sucursal: Sant Andreu, 299.

SUNET URGELLÉS, S.; Carrer n.º 4 (Sans). Tel. 32523

VICENS, CASIMIR; Tallers. 72. Tel. 15644

Comptadors d'aigua

PUJADAS, ISIDRE; Aribau, 56. Tel. 70712

Construcció i decoració

MOYA, J.; Aragó, 184 Tel. 78852

ROCA I ANGERRI; Corts, 306-308. Tel. 30277

Contractistes

SOCIETAT ANONIMA DE CONSTRUCCIONS; Pe-
lai, 50. Tel. 14918.

Constructors d'obres

AGUSTÍ, JAUME; Aragó, 222, ent. Tel. 11966

PAMIES GERMANS; Via Laietana, 54. Tel. 22186

TORRES, ANTONI; Diputació, 290. ent. Tel. 18097

Decoradors

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.

Decoradors en laca japonesa

SARSANEDAS & WOKAMOTO, S. EN C.; Campo Sa-
grado, 28

Decoradors d'interiors

COSP, VDA DE PERE; Rosselló, 231. Tel. 73574

Dibuix i pintura (Efectes de)

GUARDIOLA, Y. Suc. Frigola i Queralt; València, 199
Tel. 74205

HORTA, CASA MIQUEL; Avinyó, 7. Tel. 14993

TEIXIDOR, ANTIGA CASA; Rambla de Catalunya, 89
Tel. 70672

TEXIDOR, VDA. D'E.; Ronda S. Pere, 16. Tel. 11623

Ebenistes

CAMPAÑÀ, JOAQUIM; Còrsega, 561

FRANCOLÍ, JOAN; Vallhonrat, 30. Tel. 34749

LINARES, A.; Riera Alta, 21. Tel. 15353

RIBAS, VDA DE JOSEP; C. de Cent, 329. Tel. 14657

(Vegi's la pàgina següent)

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

(Vegi's la pàgina anterior)

Electricistes

FRANCH, JOSEP; Corts, 682. Tel. 16621

Escultura i decoració religiosa

ESPELTA; València, 200. Tel. 78031

Escultura religiosa i decoració

CASTELLANAS, TALLERS; Balmes, 123. Tel. 71237
RIUS, CLAUDI; Rosselló, 195. Tel. 74201

Estereotipia i Galvanotipografia

ROCA GERMANS, S. L.; Corts, 462. Tel. 34826

Estucadors

CASA PETIT- RAMON GAUSSET; Rocafort, 108. Tel. 30966

Fotografia (Materials per a la)

RIBA, VÍDUA D'ENRIC; Rda. Universitat, 37. Tel. 18651

Fotògrafs

AREÑAS, RAFAEL; Corts, 670. Tel. 11657

Fotògrafs industrials

«ALBERTÍ», FOTOS; València, 312, 1. 2. Tel. 78256
SALA CAMPAS, JOSEP; Còrsega, 413, ent. 2.

Fotogravadors

ESTEVE FELIU, FRANCESC; Via Laietana, 15 Tel. 17069

Fumisteries

MAS BAGÀ, S. A. M.; València, 346. Tel. 37016

Fusteries

MONCANUT, FILL DE D.; Paris, 125. Tel. 70966
NIUBÓ I CIA., BALTASAR; Pge. Forasté, 17. Tel. 72553

Fusteries mecàniques

BIOSCA, PERE; Sant Gervasi, 103. Tel. 74714
MANÀ, JOAN; C. de Cent, 63. Tel. 30633
RUIZ, JOAN (Successor de Calonja); Roger de Flor, 141

Galeries d'art

AVINYÓ, GALERIES; Avinyó, 25. Tel. 24070
SALA BARCINO-V. GARCÍA SIMÓN; Rbla. Catalunya, 29. Tel. 15677

Guixaires adornistes

AVILA, JACINT; Passeig St Joan, 73. Tel. 75071
CASASÚS, JOSEP; C. de Cent, 474. Tel. 53712
COLL, PERE; Corts, 473. Tel. 31673

Impremtes

TOBELLA, RAMON; Carme, 18. Tel. 19634

Joiers

SUNYER, RAMON; Granvia, 660. Tel. 11247

Joiers-Rellotgers

ROCA, JACINT; Rambla del Centre, 33. Tel. 19562

Làmpares

BALCELLS, FRANCESC; Rambla de Catalunya, 29. Tel. 14264

BIOSCA I BOTEY; Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372

Marc i Motllures

AMIGÓ, ANTIGA CASA; Petritxol, 10

Metallistes

BIOSCA I BOTEY, Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
BOLIBAR, SANTIAGO; Rbla. Catalunya, 43. Tel. 19543
CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372
DOMÉNECH, OCTAVI; Tallers, 45. Tel. 16306.

Miralls

TERRÉS CAMALÓ, EVARIST; Làuria, 9. Tel. 12037

Mobles i decoració

CASAS, LLORENÇ; Galilen, 50-51-53. Tel. 30537
PARCERISAS I CIA.; E. Granados, 90. Tel. 72573
PRAT, JOSEP; Ferlandina, 67. Tel. 18286

Mosaics

ESCOFET I CIA, S. EN C., E. F.; Rda. Universitat, 20. Tel. 12992

Mosaics ceràmics de grés

PUJOL I BAUSIS, FILLS DE JAUME; Tallers, 9. Tel. 15864

Mosaics romans

QUEROL, ELISEU; Dos de Maig, 273. Tel. 50383

Motllures, marcs i miralls

ANDREU, CASA; Salmerón, 81. Tel. 74775
GASPAR, JOAN (Casa Benítez); Consell de Cent, 323. Tel. 12064

Papers fotogràfics

LLIMONA, JOAN; Pere IV, 179. Tel. 51391

Papers pintats

GIRONA, JOSEP; Corts, 661, Tel. 53536
GUASCH, FILL DE JOSEP; Rauric, 8. Tel. 10686
LLOP, JOSEP; Rbla. Catalunya, 59. Tel. 13284
MARTINEZ, LLUIS; Av. Alfons XIII, 367. Tel. 77817
RENALIAS, C.; Pi, 11

Parquets i decoració

PLANELLS, QUERALTÓ I CIA. S. L.; Sta. Elena, 6. Tel. 16843

Pintors decoradors

CALVET PARTAGAS; Sant Honorat, 7. Tel. 19365
CASALS PEYPOCH, J.; Roger de Flor, 164. Tel. 55037
PASCUAL, PERE; Mallorca, 255. Tel. 70702
VILARÓ I VALLS, S. A.; Muntaner, 155-157. Tel. 76472

Pintors escenògrafs

ESCENOGRAFIA BATLLE I AMIGO; Borrell, 210

Portes de ferro

IBAÑEZ, R.; Villarroel, 181. Tel. 72624

Projectes de mobles i decoració

BARÓ, CARLES M.ª; (S. G.) Musitu, L

Propaganda (Articles per a)

BASA I PAGÈS; Calàbria, 66. Tel. 33368

Reproduccions d'Art escultòric

LENA, S. A.; Rosselló, 238 (tocant al Pas. de Gràcia)

Retaules, daurats i policromia

SABATÉ PASTOR, BONAVENTURA; Aragó, 187

Serrallers

ANDORRÀ, JOSEP; Sant Pau, 69. Tel. 17204
ROSICH, RAMON; Perill, 7 i Llibertat, 6. Tel. 72004
SARRIAS, MANUEL; (S. G.) Bolívar, 22. Tel. 70005

Tapissers

LLOSÀ, PERFECTE; Balmes, 128. Tel. 73434

Tapissos i catifes

AYMAT, TOMÁS; Carrer d'en Villà, ST. CUGAT DEL VALLES, Tel. 20

Teixits per a mobles i decoració

TRONC, ALBERT; Rbla. Catalunya, 32. Tel. 17476

Tintorers

RIALP, TINTORERIA; Diputació, 298. Tel. 18187. Suc. n.º 1: Regina Pacis, 9. Suc. n.º 2: Avinguda Alfons XIII, 520. Tel. 76551

SALA BADRINAS

J. Granyer. Els seus dibuixos són força variats de personalitat. Una bona part d'ells (la visió de Granyer és constantment deformadora) estan expressats en la manera truncada del surrealisme. Però els que ens interessen més són l'altra meitat completament original. Posa en aquests un sentiment peculiar que fa que les figures i els objectes, dibuixats simplement, s'adiguin amb la manera subjectiva, tal vegada una mica caricaturesca segons la qual ell els veu en el seu interior. L'agudesia subtil característica de tots ells, ens fa pensar que són fets en un ambient aliè al nostre.

GALERIES LAIETANES

Gallofre Suris. Aconsegueix molta tècnica de colors pastats, contrastats amb efecte. *Temptació*: força estudiada la part que, diríem, té de bodegó, i els quadros 1 i 5, en les robes. Matisa les mans amb una transparència inversemblant com en 6, *Reposant*. Però de tots, 13 *Natacha* és el que ens plau més. No així la tela 11, grisa, la qual trobem completament oposada a ço que ha d'ésser un quadre, i és la que s'aparta més del tema i de l'execució llampant de les altres. És menys violenta, encara que en total té un valor remarcable, així com també *Cap d'estudi*. Retrat de Narcís Oller, pintat per F. Gallofre Oller, concís, de l'acadèmia passada.

Mas Collellmir. Pinzellada menuda, molt treballada. Les seves teles són fatigades per la minuciositat. Els cels, però, són la part més ben entesa, puix que queden destacats amb naturalitat del conjunt del paisatge. *Retrat* queda ben encaixat, però fred.

Ha estat exposada també una selecció de pintura catalana del segle dinou integrada per obres de R. Martí i Alsina, Ll. Rigalt, D. Torrecassana, P. Talarn, J. Berga, M. Urgell, R. Ribera, A. Torres Fuster, Roig i Soler, E. Gómez Soler, A. Caba, Tomàs Moragas, J. Planella, B. Mercadé, J. Armet, A. de Riquer, E. Serra, P. M. Arraut, Simó Gómez, J. Battistuzzi, J. Tapiró, J. Pons Martí, R. Casas, S. Rusiñol, E. Galwey, D. de Regoyos, J. Benlliure, J. Monticelly.

Josep Ariet. Paisatges de força color, ben determinats, assolellats, però sense cap transcendència. 5 *Tardor* té un cel molt natural. 11 i 12: aquest, en una penombra de grisos, és ben distanciat i diferent dels altres paisatges de la platja. 14, boirós, ben precisat. Aquestes són les obres que creiem més interessants d'aquesta exposició.

A. Vidal Rolland. Pintura (si n'exceptuem dos retrats i una figura) tota ella de bodegons. Els objectes, en general, són fidels al model natural, acuradament reeixits, sense ésser fatigats, però. Són uns bodegons, aquests, sobris, però no freds, perquè les coses que hi ha tenen una qualitat de veritat ferma. Els dos retrats matisats, tant que fan pensar en un procediment usat per En Francesc Labrada. *Ballarina*, menys concís que aquests dos, té més expressió desimbolta, però és afectada en la positura.

SALA BUSQUETS

Josep Civil. Aigua, cases, cel, tot és transparència en les aquarel·les d'En Civil. Hi ha, per damunt de llur exquisidesa, una conjugació de colors múltiples, de bellesa sense límit; emoció de llums imaginàries, mai vagaroses, però, sinó sàviament resoltes, perquè en Civil n'és veritablement un artista, de l'aquarel·la.

GALERIES AVINYÓ

Ricard Santos. *Pintura. Dibuixos*. Aquests, tots, acusen intensitat. Les línies fines, gairebé sense ombres, donen un perfil de rostre o un total de figura plena de la vida del pensament. De vegades el gest és, però, passiu, com en 19, figura de dona d'una expressió meravellosa, estudi dibuixat de la pintura corresponent a ella. D'altres, molt moguts i inquiets, com tota l'obra d'aquest jove artista. 14, 16, 17 i 18: aquest darrer és un esquema de silueta vivíssima, la qual dóna la impressió d'avançar ràpidament. 12 i 13, dos caps de nen i nena successivament en una actitud d'intenció pregona d'expressió. La pintura 8, corresponent al dibuix 19, té el colorit, com en totes les altres teles seves, tractat principalment amb grisos clars, a lliure gust, sense cercar el clar-obscur o el contrallum fort. La seva pintura presenta gairebé sempre figures allargassades, deformades, cerebrals, encara que no arriben a perdre la valor del natural objectiu. 11 és una composició, diríem, de figures amb llurs contorns acusats i amb relleus vius de claror. Aquestes figures juguen, com en els altres quadros, amb el ritme, damunt plans sempre de color clar, exceptuant el marcat amb el número 5, els dos mariners del qual tenen molta concordància de línia i de gest. Es el més viu, l'únic potser visiblement contrastat: i tant, que queda (dins, però, del caràcter sensible de tots els altres) com un dels més originals. Del paisatge que no porta número podríem dir el mateix que hem dit d'aquest darrer. Les llunyanies són fetes amb aquells grisos, però més esfumats, com aigualits. Ens recorden aquells retaules dels darrers gòtics. Hi ha també profunditat de termes i un món de naturalesa irreal, sense res d'humà, que encanta. Ricard Santos, amb la seva primera exposició, té ja guanyada una personalitat que fa pensar en una renovació de la nostra pintura que ell i alguns altres pintors (pocs més) podrien iniciar. Ja fóra hora.

SALA BADRINAS

Alfred Opisso. *Dibuix*. En el dibuix, el temperament d'aquest artista el veiem destriat en tres maneres diferents. En 4, 5 i 6 són visions, diguem-ho així, de figures amb gestos i vestimenta carnavalesca, plenes de personalitat. 3 i 8 són caps de criatures en les quals traspua lleugerament l'acadèmia. Però 9, 16, 18, 12, 13 i 14 són completament oposats a aquells i als altres. Expressió sola? sensibilitat cercada? Potser

ni l'una cosa ni l'altra; potser totes dues alhora. Són també tan interessants com els primers.

Pintura. 5 i 9, bodegons on els objectes són ben tractats. Els paisatges 8, 3 i 1 són els que trobem, dins la boira que hi ha en tots ells, més ben vistos. Els altres queden indeterminats.

SALA MARAGALL

Francesc Domingo. Aquest artista ens presenta rostres, siluetes de figures, dibuixats amb línies intenses. Són fets amb molta agudesa intuïtiva, traçats per la seva fina observació. Força i sentiment, com en totes les seves obres.

Maria Ribas Clotet. La segona exposició d'aquesta artista joveníssima ens presenta un notable progrés. 1, paisatge lluminós, sense ésser colpidor, queda ben entès, així com 6, amb força contrast. En 4, la pinzellada hi és ferma i pastosa. Contrastant amb les seves superfícies grises, el bodegó 10 és clar, precís. 13, els objectes del qual tenen estudi i relleu natural. En 14, *Nu*, hi ha matisos afinats que es fonen amb vagarositats que donen tendresa al model. 18, nota, tot color.

Palà. La seva tècnica es salva pels efectes de llum, més o menys purs, que hi sap posar. Les seves obres queden, doncs, a causa d'això, d'una pintura de superfície a la qual manca, però, més veritat.

Vancells. El to general blavenc de la pintura d'aquest artista comunica als seus paisatges una grandiositat tota freda. No obstant, en els cels de les pintures 2 i 21 hi veiem uns núvols flamejants que en comunicar-los més profunditat destrueixen el pla monòton que generalment presenten tots ells. Vancells resta mig cap a nosaltres i mig cap als artistes passats. La seva coloració i minuciositat persistent el fan d'aquests, però el bon equilibri que hi ha en totes les seves obres li fa lloc entre nosaltres.

ELVIRA A. LEWIS

Notes i comentaris

Les activitats del Foment de les Arts Decoratives. La segona i tercera (última) Audició-conferència de les dedicades a Robert Schumann van confirmar plenament la impressió que ens havia produït l'anterior de serietat i esforç per a assolir una alta valor artística dins un ambient d'intimitat. En aquestes sessions dels dies 4 i 11 del present gener, ultra la lectura de la conferència del senyor Ferran Ardèvol comentant la vida i l'obra de Schumann, continuà l'audició de les obres del gran mestre evocat. En la primera d'aquestes dues sessions fou donada l'audició de *Carnaval de Viena*, d'una manera perfecta per mestre Ardèvol; *Escenes infantils* executades amb un punt d'emoció veritable per la senyoreta Carme Plaja. i *Humoresques*, on mestre Ardèvol confirmà una vegada més les seves dots de pianista en possessió d'una tècnica acurada, encara que tal vegada (i això no és sinó una apreciació purament personal) un xic dura: en certs passatges ens hauria plagut més dolcesa, una pulsació més alada, més en consonància amb l'esperit de la gran pianista per a la qual evidentment aquestes obres foren escrites. El tercer concert va deixar en l'auditori un record que sens dubte perdurarà. El *Quartet* i *Quintet* van ésser executats amb una justesa de temps perfecta pels senyors, F. Guerin, J. Doncel, G. Tarragó i F. Pérez (del *Quartet Ibèric*) amb la cooperació del mestre F. Ardèvol.

En conjunt, aquestes Audicions-conferències han constituït unes belles festes íntimes les quals, tal com vam preveure, per llur alta qualitat artística, bé podem adjectivar de selectes. El *Foment de les Arts Decoratives* va correspondre a l'esforç del Patronat Ardèvol oferint al seu mestre i director un diploma i una medalla commemorativa de tan belles festes.

Durant aquest mes ha estat efectuada una excursió-visita col·lectiva a Terrassa. Una visita a les esglésies que constituïren l'antiquíssima Seu d'Egara és sempre interessant, car, ultra la bellesa intrínseca del lloc i d'aquest conjunt arquitectònic pre-romànic (el més complet que ens resta a Catalunya), els problemes històrics i arqueològics que a son entorn s'han suscitat són també de prou valor per a apassionar no solament els erudits, sinó també tota persona amant de les nostres tra-

dicions artístiques. El diumenge, dia 11, al matí, un nombrós grup de socis del F. de les A. D. hi efectuà una detinguda visita, la qual fou il·lustrada pel senyor Santiago Marco amb la lectura dels més importants passatges de l'obra de Puig i Cadafalc *L'Arquitectura Romànica a Catalunya* que fan referència a les esmentades esglésies. Fou una visita interessant de debò.

El dia 24 va començar l'anunciat cicle de conferències sobre temes de teatre amb un interessant parlament del senyor Oriol de Martí, qui desenrotllà el tema *Teatre. Cinema sonor*. El dia 31 tingué lloc la segona conferència a càrrec del senyor Manuel Gabarró, el qual parlà de *La il·luminació al teatre*, estudi molt complet i documentat a propòsit de les inesgotables possibilitats que la moderna luminotècnica ofereix avui a l'escenografia. El pròxim dia 7 de febrer, el senyor Lluís Masriera clourà aquest petit però força interessant cicle de conferències desentrotllant el tema *El teatre que jo faria. La plàstica, la llum i el moviment escènic*.

No ens estenem amb més minuciosos comentaris a propòsit d'aquestes conferències, car tenim el projecte de publicar-les íntegres en aquestes pàgines.

Xavier Gosé. El nostre estimat col·laborador senyor Josep Farran i Mayoral publicà a *La Veu de Catalunya* del dia 18 del proppassat desembre un interessantíssim article on parla d'aquest artista i es plany de l'injust oblit en què ha caigut, tant el seu nom com la seva obra. Recordem que arran de la mort de Gosé bona part dels seus admirables dibuixos van ésser aplegats a Barcelona i venuts en petits lots amb el fi d'arreglar una quantitat que aminorés tant com fos possible l'angoixosa situació en què restava la seva dissortada mare. El F. de les A. D. va adquirir en aquella ocasió un aplec d'aquests dibuixos els quals guarda gelosament (així com el seu retrat) i creiem que el Círcol Artístic va fer el mateix. Ignorem on va anar a parar la resta i la sort que deu haver sofert.

Té tota la raó Farran i Mayoral: mentre ens mostrem tan pròdigs i amb tan inconprensiva indiferència deixem escampar i perdre l'obra dels nostres artistes més eminents, no podem, certament, tenir massa pretensions.

Característiques de la pintura catalana

Conferència donada a la Sala Parés
per FRANCESC PUJOLS

I

La pintura és la producció artística més abundant de les terres catalanes, que van des de Provença a València, comprenent el Rosselló, Catalunya i Mallorca, perquè ni la nostra poesia, ni la nostra música, ni la nostra escultura, ni la nostra arquitectura, amb tot i produir-se qualitativament en la vida nostra per homes que ens donen un gran relleu i que tenen una importància capital, quantitativament cap d'aquestes quatre belles arts, que amb la pintura completen les cinc arts pròpiament dites, no es poden comparar ni de lluny ni de prop amb la pintura, fins al punt que avui, a Catalunya, i a la mateixa Barcelona, hi ha més pintors que admiradors, perquè hi ha més artistes del pinzell que públic capaç d'admirar, sentir i comprendre el fruit acolorit d'aquests pinzells, que produeixen els fruits en la mateixa abundància que les branques dels nostres arbres; i si en aquesta conferència, titulada *Característiques de la pintura catalana*, haguéssim d'assenyalar la característica externa més visible i ostensible, diríem de seguida que la característica més vistosa i acolorida de la pintura catalana és l'abundància.

I la nostra pintura, amb tota aquesta abundància que la vessa, l'acompanya i la volta com un seguici, no solament es caracteritza per revestir, amb les seves esplendors naturals de color, el moment actual de la vida nostra, intensificada en tants sentits, sinó que, permetent-nos fer una mica d'història (encara que sigui resumida i succinta), podrem fer veure que ens ha revestit sempre que la nostra vida ha estat intensificada, en les èpoques que hem donat senyals de vitalitat, com ho prova el fet que la història de la nostra civilització coincideix exactament, i pas per pas, amb la història de la pintura nostra, que podria ésser una gràfica pintada amb colors de les nostres esplendors i decadències.

Tots els qui estem ací reunits per tal de parlar de la pintura a Catalunya, sabem de sobres que la civilització de les terres de llengua catalana va començar el segle XII, a Provença, amb els cants dels trobadors, que crearen la literatura de la llengua catalana i no la de la llengua provençal, com hom podria creure i com creuen molts. Aquesta civilització, que fou el primer crit de la civilització neollatina, va baixar pel Rosselló fins a florir en el segle XIII a Catalunya i Mallorca, baixant, el segle XIV, cap a València, que és on es comença a palesar amb Ausies Marc, fins a florir intensament, com és sabut,

els segles xv i xvi, amb Lluís Vives, com havia florit i brotat abans amb Ramon Llull, fins als segles xvii i xviii, que fou quan la nostra civilització que havia descendit de nord a sud com acabem de veure i com si fos l'ombra d'un núvol que caminés pel mapa, va donar la volta en rodó, com un vehicle que gira damunt del seu eix, i va tornar a ascendir de sud a nord pel mateix camí, en direcció contrària a la dels segles esmentats, perquè les civilitzacions caminen, es passegen, van i vénen com nosaltres, els homes, que som precisament els únics éssers biològics en els quals el fenomen típic de la civilització es palesa per raons que no és del cas exposar en aquests moments de crítica pictòrica i que de segur que ens portarien molt lluny.

Doncs bé: tornant al que dèiem, aquest camí d'anada i tornada i de pujada i baixada i viceversa de la civilització, passejant-se amunt i avall i tornant a pujar per les terres de llengua catalana de Provença a València i de València a Provença, com es passeja per totes les terres del món subjectes al seu imperi universal, perquè la civilització és la reina dominadora del món, la que dóna el domini als pobles i la que assenyala el ritme de la història, és un camí que es presenta entre nosaltres, els catalans, perfectament marcat i assenyalat pel pas de la pintura, com si els colors que serveixen per tal de donar-li vida i ànima fossin els senyals de les petjades del camí de la civilització nostra, que deixen un rastre de color que marca i grava els nostres passos per la Història, com si el colorit de la pintura fos el so d'una trompeta i la tela encaixada en el marc fos la pell d'un timbal.

La nostra pintura, com el nostre despertar civilitzat, comença al sud de França, a Provença i Rosselló, brillant al cim del Pirineu i baixant paulatinament per la muntanya, com l'aigua de la neu, fins a Catalunya, que és on culmina amb la pintura dels segles xiii i xiv, tan profundament estudiada pels nostres crítics moderns de pintura antiga, encara que, sense relacionar-la amb la moderna, és la manifestació artística que va desapareixent de Catalunya el segle xv, apareixent i brotant com una primavera a València, on, com tots sabem, va arribar a esclatar sorollosament amb la famosa escola valenciana, presidida pel geni de Ribera, del qual tindrem ocasió de parlar més endavant per tal de mostrar la seva significació i representació en la història de la pintura de les terres catalanes.

La pintura valenciana del segle xvii i del segle xviii és l'eix del vehicle de la civilització del qual acabem de parlar ara mateix, damunt del qual gira i tomba la civilització nostra per tal de donar la volta, com si estigués untada per l'oli dels colors i tornés a emprendre el camí de retorn cap al nord que pujant per Tarragona, que és on trobem la primera escola de la nostra pintura moderna, particular de Catalunya, ja que la nostra tesi no sols pot ésser demostrada amb la història, sinó amb la geografia, arriba a Barcelona passant per Vic i Girona, que és on travessa Olot per arribar altra vegada a Provença, que és d'on havia sortit; donant-nos el pendant de Ribera, que és el geni de Cézanne, del qual tindrem igualment ocasió de parlar de seguida, com del geni de Ri-

bera, perquè si la nostra pintura està plena de multitud de pintors que amb les obres llurs cobreixen el cel de la nostra civilització, com les estrelles, el brill de les quals no ens entretindrem a lloar, i que podríem anomenar les figures dels nostres paisatges, és una pintura que té dos pols, com l'esfera terrestre, el pol nord i el pol sud, que són Cézanne i Ribera, respectivament.

Assenyalades les característiques de l'abundància i de la persistència de la pintura de les nostres estimades terres catalanes, passarem a assenyalar la seva característica o característiques ètniques, que són les de resumir en un sol estil general les característiques interiors o exteriors de la pintura italiana de la castellana o andalusa que després va pujar fins a Aragó, a darrera hora, i és coneguda amb el nom genèric de la *pintura espanyola* i finalment de la *pintura francesa*, que, al contrari de la italiana i de la castellana, que pertanyen al passat, la francesa és la pintura del present, fins al punt d'ésser la pintura moderna pròpiament dita.

Com la nostra llengua, la nostra cultura, el nostre dret, el nostre art, des de la poesia a la música, com veiem especialment en la sardana, situada exactament entre el ritme dominador de la melodia en la música de les terres castelles i l'equilibri pur entre el ritme i la melodia, que particularitza la música italiana, com en el nostre caràcter i com fins en els nostres costums, les terres catalanes participen ètnicament d'Itàlia, França i la resta d'Espanya, perquè ni el mar, ni la muntanya, ni el riu que ens separen d'aquests tres gloriosos veïns, són una solució de continuïtat, i Catalunya, centre de les terres catalanes, és el resum ètnic d'aquests tres països, com ho és amb molt més motiu d'aquestes mateixes terres catalanes, que s'assemblen proporcionalment més a les veïnes segons la proximitat general que amb elles tenen.

S'ha parlat molt, com és molt lògic i natural, de la influència de la pintura francesa moderna en els nostres pintors actuals, perquè és un fenomen d'actualitat i encara se n'ha parlat poc, perquè és una influència molt més marcada que les altres i que la que van tenir en altres temps, en l'art pictòric català, la pintura castellana i la pintura italiana, quan la pintura francesa encara havia de néixer.

Descomptant les influències del moment, que poden ésser directes i fins voluntàries i voluntàriament seguides, com passa avui entre els nostres pintors respecte de la pintura francesa, la qual van arribar a cercar expressament, cal tenir present el factor ètnic que, amb tot i que encara és molt poc conegut per la ciència que l'estudia, no obstant és tingut molt present als nostres dies pels mateixos que desconexim la rigor i l'exactitud de les seves lleis.

Peró, limitant-nos al cas manifest i evident d'aquesta influència francesa entre els nostres pintors, direm que pot ésser considerada com una qualitat sobresortint de la pintura catalana, no sols per la quantitat de mitjans d'expressió que proporciona, im-

portats de França, que és la reina de la pintura moderna, sinó perquè amb aquesta influència Catalunya demostra davant del món enter que és l'únic país de la terra que ha sabut sentir no com a comprador o consumidor, sinó com a productor, tota la intensitat de vida i de mitjans d'expressió que conté la pintura moderna francesa, que és ensems l'única del món que ha sabut no sols trobar el corrent estètic emotiu etern de l'art, quan havia estat perdut per l'academisme que, conservant la forma oblidava el fons, sinó que és la terra que als nostres dies ha sabut donar a l'obra d'art el sentiment essencial estètic viu dels temps antics, sinó fent-la tornar a la intensitat dels primitius, de la mateixa manera que en les ciències biològiques França s'ha sabut posar al cap de les nacions modernes.

Es cert que a França, per tal de realitzar aquest miracle artístic que va tornar la vida a l'art i que era un miracle demanat a crits per totes les sensibilitats que se sentien mortes i enterrades en els cànons àrids i ariditzats de l'academisme i del naturalisme, quasi científic, dels nostres temps eminentment científics, va haver de fer ço que en una frase sintètica podríem anomenar *el contrari de la Grècia*, que, com tots sabem i creiem, fou la creadora dels cànons eterns de la bellesa i de l'art.

Si la Grècia, que va ésser un poble d'artistes que feien art de totes les manifestacions de la vida humana, des de la religió i la ciència a la política i al comerç, i que és un poble que encara que no hagués trobat, com va trobar, l'emoció estètica que dóna vida a l'art, seria immortal en la història pel sol fet d'haver descobert i fundat les formes immutables, que no poden ésser substituïdes ni superades per altres, França seria igualment immortal en la història pel sol fet d'haver-se atrevit, com es va atrevir, a rompre els motlles canònics de l'art, que s'havien assecat i marcit en mans dels canoïstes, per tal d'arribar a les entranyes de l'essència de la vida, que és la que produeix l'emoció estètica universal en l'obra d'art, perquè, com també sabem i creiem tots els que estem units ací, la forma artística, per pura, perfecta, absoluta i definitiva que sigui, si és buida d'emoció viva, no parla directament a la sensibilitat universal, perquè no ens dóna la sensació de la vida que és la base estètica que tots desitgem i exigim en la producció artística per damunt de tot, perquè si la forma estètica perfecta, per si sola, ens pot dir molt poca cosa, en canvi, la vida sola, encara que estigui continguda en una forma imperfecta, ens ho diu tot.

França va tenir l'atreviment heroic i sublim, encara que va ésser quiet i silenciós, perquè era una revolució feta al taller dels artistes, de violar totes les lleis formals de l'estètica, trobades per la Grècia, per tal de furgar en les entranyes de la vida i de les aigües de la font eterna de la sensibilitat i donar-nos a mans plenes el que demanàvem a crits, per enlluernar-nos i fer-nos callar, encara que sigui privant-nos de les formes eternes que estimem i adorem tant els homes amb tot el nostre cor, perquè l'art, encara que pugui ésser partit pel mig, té fons i forma.

J. Sala

FUMISTERIA CANAMERAS

CUINES FIXES POR
TATILS CENTRALS
ESPECIALS TERMOC
SIFONS CALEFAC
CIONES ESCALFA
PANYES ESTUFES
SALAMANDRES

FÁBRICA: DIPUTACIÓ, 415-423 i SICÍLIA, 226-232 Telèf 50723
DIPOÏT: HOSPITAL, 87-Telèf 17091. BARCELONA